

Els qui s'imaginaven una transició ràpida de Gerhard Schröder a Angela Merkel no se'n saben avenir. Des de les eleccions del 18 de setembre no hi ha setmana en què no es posi en qüestió si hi haurà un govern de Merkel i com serà. Els socialdemòcrates de Schröder cauen en els propis paranys i els conservadors de Merkel es comporten com nens petits que no volen anar a la guarderia. Alemanya s'italianitza i entra en el caos polític o s'allibera de les pors de Weimar i es normalitza en la inestabilitat? Aquesta és la qüestió.

Alemanya: la república del caos o l'alliberament de Weimar

LAlemanya amant de l'ordre no s'estabilitza, els grans partits es comporten com aprenents i els veïns europeus comencen a preocupar-se de debò. En qüestió d'hores, el Partit Socialdemòcrata va veure caure l'home que havia de dirigir l'era post-Schröder, Franz Müntefering, víctima d'un cop d'estat esbojarrat de l'esquerra, i també en qüestió de res es va haver d'inventar una cúpula nova, renovadora i rejuvenida, però al mateix temps acceptable per als suposats socis d'un govern conservador.

Simultàniament, el conservador bava-rès Edmund Stoiber va protagonitzar una escapada comparable a la d'Oskar Lafontaine, el 1999, quan va deixar plantat el Govern de Schröder, amb la diferència que Merkel no ha arribat encara al poder i que el seu futur equip es "virtualitza" cada dia.

Els més assenyats són els Verds, els hereus de les revoltes del 68, que juren i perjuren que aniran allà on els ha enviat l'electorat, l'oposició. En canvi, els liberals tracten de ressuscitar la idea d'una constel·lació antinatura –l'anomenat govern "Jamaica" entre conservadors, ecopacifistes i ells mateixos, d'acord amb els colors negre, groc i verd amb què s'identifica cada partit–.

El detonant de la penúltima crisi del govern virtual de Merkel va ser una votació que havia de ser de tràmit dins de l'SPD, de resultat inexplicable per als analistes i dirigida contra el seu designat vicecanceller i futur ministre de Treball. Müntefering s'havia oposat a tenir dins el partit Andrea Nahles com a secretària general, arquetip de l'esquerra contrària a Schroder. Malgrat tot, la presidència d'un partit que suposadament vol aixecar cap, com sigui, de la crisi, la vota. Un gremi de polítics experimentats i professionals designa, per 23 vots contra 14, aquesta dona de trenta-cinc anys a qui tothom sap que Müntefering no vol, i més per a un càrrec considerat de confiança per al líder del partit. Tot seguit, es duen les mans al cap i ploren davant les càmares dient que ells mai no s'havien proposat derribar de la presidència de l'SPD aquest soldat lleial, la persona de qui depenia a més la força de l'SPD en un govern de Merkel. La mateixa Nahles ajuda a mirar de reconduir el cop d'estat i fa marxa enrere en les seves ambicions d'ocupar també una de les vicepresidències. Dins l'SPD es fan traveses sobre quin serà el pròxim capítol de "l'afar Nahles", la combativa excap del Jusos –joventuts socialdemòcrates–, re-

presentant de l'ala socialdemòcrata que encara no ha emprès el camí de la dissidència cap al Partit de l'Esquerra de Lafontaine.

Enmig de l'espectacle, Müntefering, l'home del futur, es converteix així en el president més breu de la història de l'SPD. Posats a buscar remeis d'urgència, es llança la figura de Matthias Platzeck, el polític més popular a l'Est del país –molt més que Merkel, també originària d'allà–. Un home jove, nascut el 1953, admirat per la seva capacitat de lideratge en moments d'emergència i a qui es coneix com el "Comte dels Dics" per la seva valerosa intervenció en les inundacions que el 1997 i el 2002 van negar l'estat federat del qual ara és primer ministre, Brandenburg. Té un jòquer a la mà: ell mateix governa en aquest *land* al front d'una gran coalició amb els conservadors i sap el que són aquestes coses.

Platzeck és designat per la cúpula de l'SPD per succeir Müntefering i ell es compromet immediatament a liderar el partit amb esperit "de combat, valent i de companyonia". En altres paraules: tot al contrari del que va ser Schröder, acostumat a imposar-se amb l'estratègia del cop de puny sobre la taula i l'amenaça de dimissió si els col·legues no feien el que ell volia. A Müntefering, el seu soldat, no li han donat ni el mínim marge per marcar la transició.

El sistema Schröder ha mort, benvingut sigui l'estil Platzeck. El problema és que ni tan sols això està assegurat: tot depèn encara del que passi al congrés de l'SPD els propers dies 14 i 15, a Karlsruhe. Un congrés que teòricament havia de ser un passeig per a la reelecció de Müntefering i que havia de concentrar-se a donar el vistiplau a la

gran coalició de Merkel. D'aquí al congrés encara han de passar moltes coses, com ara la consolidació de l'equip i el programa de Govern de la futura cancellera, a qui de cop se li ha escapat de les mans Stoiber.

El líder bavarès es va agafar a la renúncia de Müntefering a liderar un partit que no és el seu per dir que tal com estan les coses es queda a Munic. Ningú no es va empassar aquest argument, es va entendre com la constatació d'allò que ja se sabia: que no es fa amb Merkel i que a Berlín només hi volia anar convertit en canceller, coronació de la seva trajectòria política marcada per l'aura de la solidesa. No per barallar-se a diari amb la cap i amb un SPD del qual depèn la governabilitat i que no se sap per on sortirà.

El retorn a casa de Stoiber ha fet profundament infeliç el seu partit, teòricament monolític i amb tradició de lleialtat absoluta al seu president. A la Unió Socialcristiana de Baviera (CSU) ja s'havia desfermat la guerra per la successió que preparava el propi relleu generacional, amb l'amo d'excursió a Berlín. Ningú no està content, ni Merkel ni els bavaresos, però tots han d'intentar mostrar el contrari, si no volen que se'ls trenqui la joguina.

Tampoc no està content el ciutadà, que si una cosa no vol són noves eleccions anticipades, opció *in extremis* si és que Merkel no se'n surt amb la gran coalició ni prosperen altres opcions estrambòtiques. Ningú no desitja eleccions anticipades, de resultats imprevisibles, que podrien anar des del vot de càstig als grans partits fins a un mandat idèntic al del 18 de setembre, amb l'agreujant que s'hauria perdut temps i, a més, diners, ja que s'hauria tornat a posar en marxa la maquinària electoral del país més poblat de la UE.

Tot això passa en una Alemanya fins ara obsessionada per tenir uns mecanismes democràtics perfectes que la blindessin del perill d'inestabilitats polítiques i per demostrar que va aprendre la lliçó històrica de la República de Weimar. Bona part de la Constitució, redactada pocs anys després de la capitulació del Tercer Reich, està orientada a evitar qualsevol risc, qüestió que es lliga amb els governs febles, i no diguem ja de minoria. Alguns comentaristes parlen d'un procés d'italianització política, el

La líder democristiana Angela Merkel, el recent dimíttit president del Partit Socialdemòcrata Alemany (SPD), Franz Müntefering, i l'encara canceller Gerhard Schröder.

EFE

Franz Müntefering, l'home del futur de l'SPD, es converteix així en el president més breu de la història del Partit Socialdemòcrata

que se'n diu *italienische Verhältnisse* –"condicions italianes"–. Un sinònim d'inestabilitat i d'irrupcions sorpresa d'extremismes, incloent-hi els dretans. Els italians potser estan acostumats a viure així i s'ho poden permetre, però la primera potència europea tremola davant la possibilitat d'aquesta mena de normalització de la inestabilitat.

Gemma C. Serra
Berlín